IV

(Akty prijaté pred 1. decembrom 2009 podľa Zmluvy o ES, Zmluvy o EÚ a Zmluvy o Euratome)

ODPORÚČANIE KOMISIE

z 9. októbra 2009

o mobilizácii informačných a komunikačných technológií na uľahčenie prechodu na energeticky účinné nízkouhlíkové hospodárstvo

(2013/105/ES)

KOMISIA EURÓPSKYCH SPOLOČENSTIEV,

so zreteľom na Zmluvu o založení Európskeho spoločenstva, a najmä na jej článok 211,

keďže:

(1) Európsky parlament a Rada prijali v apríli 2006 smernicu o energetickej účinnosti konečného využitia energie a energetických službách [1], ktorou sa ustanovil rámec opatrení na využitie potenciálu usporiť energiu v odvetviach konečného využitia energie nezahrnutých do systému na obchodovanie s emisiami (ETS).

(2) Vnútroštátne akčné plány pre energetickú účinnosť požadované v smernici 2006/32/ES zohrávajú kľúčovú úlohu pri plánovaní vnútroštátnych opatrení v otázke energetickej účinnosti (s výnimkou ETS), ako aj pri predkladaní správ o ich vykonávaní. Viacero členských štátov EÚ vo svojich prvých akčných plánoch naznačilo, že sa plánuje zaoberať otázkou potenciálu IKT v oblasti úspor energie [2].

(3) V októbri 2006 Komisia prijala oznámenie s názvom *Akčný plán pre energetickú účinnosť: Využitie potenciálu* [3], v ktorom sa zdôrazňuje potreba odkloniť sa od základnej koncepcie a zmeniť modely správania sa našich spoločností v záujme nižšej spotreby energie pri zachovaní našej kvality života.

(4) Európska rada na svojom zasadnutí v marci 2007 následne podporila cieľ dosiahnuť 20 % úspory v spotrebe energie v EÚ v porovnaní s predpoveďami na rok 2020, ako aj cieľ znížiť do roku 2020 emisie skleníkových plynov o 20 %. Európska rada takisto zdôraznila potrebu rozvíjať udržateľnú politiku EÚ v oblasti klímy a energetiky pri uznaní vzájomnej prepojenosti spotreby energie a emisií uhlíka. Očakáva sa, že využitie potenciálu znížiť spotrebu energie v EÚ o 20 % povedie k značným úsporám nákladov a bude prínosom aj pre životné prostredie.

(5) V januári 2008 Komisia prijala oznámenie *20 20 do roku 2020: Zmena klímy – príležitosť pre Európu*, v ktorom sa navrhuje rozsiahly balík konkrétnych návrhov a poukazuje sa na to, že schválené ciele v oblasti zmeny klímy sú technicky a hospodársky uskutočniteľné a tisíckam európskych spoločností ponúkajú jedinečnú obchodnú príležitosť [4]. Európska rada [5] a Európsky parlament schválili tieto návrhy v decembri 2008.

(6) V máji 2008 Komisia prijala oznámenie s názvom *Zlepšenie energetickej účinnosti prostredníctvom informačných a komunikačných technológií* [6], v ktorom vyzdvihla potenciál informačných a komunikačných technológií (IKT) poskytovať nákladovo efektívne prostriedky zvyšovania energetickej účinnosti v rámci ďalších priemyselných odvetví a širšej občianskej spoločnosti.

(7) V júli 2008 Komisia prijala oznámenie *o akčnom pláne pre trvalo udržateľnú spotrebu a výrobu a trvalo udržateľnú priemyselnú politiku* [7], ktoré obsahuje návrhy na zlepšovanie environmentálneho správania výrobkov počas ich životného cyklu, ako aj na zvýšenie dopytu po udržateľnejších tovaroch pri súčasnom podnecovaní odvetví priemyslu v EÚ využívať príležitosti na inovácie.

(8) Na základe akčného plánu pre trvalo udržateľnú spotrebu a výrobu a trvalo udržateľnú priemyselnú politiku a súvisiaceho mandátu v oznámení *Integrovaná politika produktov: Rozvoj environmentálneho prístupu k životnému cyklu* [8] Komisia vypracováva prostredníctvom spoločného výskumného centra príručku [9] o kvantifikácii a analyzovaní environmentálneho vplyvu výrobkov a procesov počas ich životného cyklu vrátane emisií uhlíka a energetickej účinnosti.

[1] Ú. v. EÚ L 114, 27.4.2006, s. 64.

[2] Tak ako sa uvádza v syntéze celkového posúdenia všetkých 27 vnútroštátnych akčných plánov pre energetickú účinnosť požadovaných v smernici 2006/32/ES, „Spoločný pokrok v oblasti úspor energie“, SEK(2009) 889 v konečnom znení.

[3] KOM(2006) 545.

[4] KOM(2008) 30.

[5] Závery zasadnutia Európskej rady z 11. a 12. decembra 2008 – Závery predsedníctva, 17271/1/08 REV 1, 13. februára 2009.

[6] KOM(2008) 241.

[7] KOM(2008) 397.

[8] KOM(2003) 302.

[9] Medzinárodná príručka k systému referenčných údajov o životnom cykle (ILCD) a podporná sieť údajov. http://lct.jrc.ec.europa.eu/eplca/deliverables/international-reference-life-cycle-data-system-ilcd-handbook.

(9) V novembri 2008 Komisia prijala Plán hospodárskej obnovy Európy ([1]) v záujme rýchlejšieho oživenia hospodárskeho rastu, pričom zdôraznila bezprostrednú potrebu investovať do oblasti energetickej účinnosti a ekologických technológií. Na vykonávanie tohto plánu navrhla Komisia vo svojom oznámení *Investície do budúcej Európy* ([2]) balík opatrení s cieľom nasmerovať finančnú pomoc do energetických sústav a sietí s vysokorýchlostným širokopásmovým pripojením.

(10) Ako súčasť Plánu hospodárskej obnovy Európy podnietila Komisia vznik verejno-súkromných partnerstiev, cieľom ktorých je ďalej rozvíjať ekologické technológie a inteligentné energetické infraštruktúry v odvetviach budov, výroby a dopravy. Ide o iniciatívy: Energeticky účinné budovy, Továrne budúcnosti a Ekologické vozidlá.

(11) V decembri 2008 Komisia ako súčasť iniciatívy Ekologická doprava prijala Akčný plán na zavádzanie inteligentných dopravných systémov (IDS) v Európe, ako aj sprievodný návrh smernice, ktorou sa ustanovuje rámec na zavedenie inteligentných dopravných systémov v oblasti cestnej dopravy a na koordináciu s inými druhmi dopravy ([3]). Komisia navrhla osobitné opatrenia na urýchlenie zavádzania IDS s cieľom zvýšiť energetickú účinnosť dopravných systémov.

(12) Na spotrebu energie pri využívaní zariadení a služieb IKT pripadá približne 8 % elektrickej energie v EÚ a približne 2 % emisií uhlíka ([4]). V smernici Európskeho parlamentu a Rady 2005/32/ES zo 6. júla 2005 o vytvorení rámca na stanovenie požiadaviek na ekodizajn výrobkov využívajúcich energiu ([5]) sa ustanovujú pravidlá platné pre celú EÚ, pokiaľ ide o uvádzanie výrobkov využívajúcich energiu na trh (vrátane výrobkov z oblasti IKT) a ich energetickú účinnosť a environmentálne správanie počas celého životného cyklu. Smernica takisto ponúka príležitosti na navrhovanie dobrovoľných iniciatív z podnetu priemyslu.

(13) Komisia vo svojom oznámení *o mobilizácii informačných a komunikačných technológií na uľahčenie prechodu na energeticky účinné nízkouhlíkové hospodárstvo* ([6]) vyzdvihla zatiaľ nevyužitý potenciál odvetvia IKT, pokiaľ ide o jeho zameranie na systematické zlepšovanie jeho vlastných procesov vrátane prevádzky, výroby, poskytovania služieb a riadenia dodávateľského reťazca.

(14) Výsledky verejnej konzultácie ([7]) zverejnené v septembri 2009 potvrdili, že jednotlivé spoločnosti uplatňujú v súčasnosti rozdielne stratégie v úsilí zlepšiť svoju energetickú hospodárnosť a environmentálne správanie. Koordinovaným prístupom by sa viac zviditeľnili príležitosti, lepšie zamerali investície, zabezpečil by sa hospodársky prospech pre odvetvie ako celok a uľahčilo by sa aj dosahovanie cieľov v oblasti energetickej účinnosti.

(15) Najvýznamnejšiu úlohu zohráva stanovenie ambicióznych cieľov v odvetví IKT v záujme zlepšenia energetickej hospodárnosti a environmentálneho správania jeho procesov. Pokrok pri dosahovaní takýchto cieľov by malo byť možné zmerať a overiť. Keďže sú k dispozícii spoľahlivejšie východiskové údaje, ciele by sa mali aktualizovať. Zástupcovia odvetvia IKT prejavili záujem o založenie fóra IKT pre energetickú účinnosť, v rámci ktorého by sa prijal a vykonával rámec pre meranie energetickej a uhlíkovej stopy odvetvia, stanovovali by sa ciele a hodnotil by sa pokrok na základe referenčného porovnávania.

(16) Na účely tohto odporúčania sa pojem odvetvie IKT vzťahuje na odvetvia výroby IKT, odvetvia obchodu IKT a odvetvia služieb IKT tak, ako ich vymedzila Organizácia pre hospodársku spoluprácu a rozvoj ([8]).

(17) Podľa odhadov by zlepšenia v ďalších odvetviach umožnené prostredníctvom IKT mohli do roku 2020 viesť k úsporám približne 15 % z celkového množstva emisií uhlíka ([9]). Očakáva sa, že značné zvýšenie energetickej účinnosti prostredníctvom IKT by bolo možné dosiahnuť v krátkodobom horizonte v odvetviach budov a výstavby, dopravy a logistiky a konečného využitia energie.

(18) Odvetvie IKT by mohlo poskytnúť nástroje simulácie, modelovania, analýzy, monitorovania a vizualizácie. Tieto nástroje majú kľúčový význam z hľadiska uľahčenia celkovej koncepcie navrhovania a prevádzky budov, v ktorej by sa zohľadnili mnohé faktory ovplyvňujúce dopyt po energii. Investície sú však obmedzené z dôvodu absencie celoodvetvových spoľahlivých a transparentných prostriedkov kvantifikácie a sledovania úspor energie a nákladov za určitý čas, ktoré by v ideálnom prípade tvorili základ stratégií a nástrojov v oblasti koncepčných riešení.

(19) Odvetvia dopravy a logistiky sú z veľkej časti závislé od využívania IKT na fungovanie a optimalizáciu svojej celkovej prevádzky, a to najmä pokiaľ ide o požiadavky prepravy a skladovania. Sú preto v dobrej pozícii, aby prevzali vedúcu úlohu pri optimalizácii energetickej a uhlíkovej stopy svojich služieb a pri poskytovaní príslušných informácií zákazníkom.

([1]) KOM(2008) 800 v konečnom znení, Plán hospodárskej obnovy Európy.
([2]) KOM(2009) 36.
([3]) KOM(2008) 886, Akčný plán zavádzania inteligentných dopravných systémov v Európe a KOM(2008) 887, návrh smernice, ktorou sa ustanovuje rámec na zavedenie inteligentných dopravných systémov v oblasti cestnej dopravy a na rozhrania s inými druhmi dopravy.
([4]) Štúdia spoločnosti Bio Intelligence „Impacts of Information and Communication Technologies on Energy Efficiency" (Vplyv informačných a komunikačných technológií na energetickú účinnosť).
([5]) Ú. v. EÚ L 191, 22.7.2005, s. 29.
([6]) KOM(2009) 111 v konečnom znení.
([7]) Verejná konzultácia o informačných a komunikačných technológiách pre nízkouhlíkovú spoločnosť, 30. marca až 14. júna 2009.
([8]) Príručka OECD k hodnoteniu informačnej spoločnosti (OECD Guide to Measuring the Information Society), rev. júl 2009, www.oecd.org/sti/measuring-infoeconomy/guide.
([9]) SMART 2020: Umožnenie nízkouhlíkového hospodárstva v informačnom veku (Enabling the low carbon economy in the information age), správa skupiny pre problematiku klímy vypracovaná v rámci Celosvetovej iniciatívy pre elektronickú udržateľnosť.

(20) V odvetviach budov a výstavby i dopravy a logistiky sa už určila potreba vypracovať porovnateľné metodiky na meranie energetickej hospodárnosti a emisií uhlíka a začala sa už vyvíjať príslušná aktivita. Spoločné metodiky by mali poskytovať spoľahlivé údaje a základ, na ktorom možno rozvíjať nástroje IKT.

(21) Partnerstvami medzi odvetviami by sa mohol urýchliť vývoj a rozsiahle zavádzanie riešení založených na IKT na účely monitorovania, riadenia a merania spotreby energie a emisií uhlíka pri činnostiach využívajúcich energiu, čo by pomohlo pri budovaní spoľahlivého základu na prijímanie rozhodnutí o úsporách energie a znižovaní emisií.

(22) Inteligentné meranie spotreby umožňuje zabezpečenie toku informácií v reálnom čase a použitie nových regulačných obvodov, čím sa umožní lepšie riadenie a regulácia energie a ovplyvní konečná spotreba energie spotrebiteľmi, a to najmä v prípade, ak je meranie doplnené informatívnym vyúčtovaním spotreby. Niekoľko členských štátov už uložilo zákonnú povinnosť zaviesť inteligentné meranie spotreby, alebo túto možnosť zvažuje. Spojené úsilie členských štátov pri stanovovaní minimálnych funkčných špecifikácií inteligentných meracích zariadení by pomohlo predchádzať technickým prekážkam, zabezpečilo by interoperabilitu a umožnilo by zavádzanie inovačných aplikácií založených na IKT v záujme riadenia konečného využitia energie.

(23) Inteligentné meranie spotreby a inteligentné sústavy sú významnými prostriedkami maximalizácie úspor energie v budovách, rozsiahleho zavádzania elektrických vozidiel, účinných dodávok a distribúcie energie, ako aj integrácie obnoviteľných zdrojov energie. Vďaka aplikáciám a službám, ktoré takýto vývoj prinesie, vzniknú pravdepodobne nové odvetvia hospodárskej činnosti zahŕňajúcej aktérov z odvetvia energetiky a IKT. Podmienky priaznivé pre vznik nových trhov by sa mali zohľadňovať v rámci pilotných schém a iných skúšobných iniciatív.

(24) Na účely tohto odporúčania by sa dematerializáciou IKT malo rozumieť znižovanie potreby materiálnych zariadení, o ktoré sa opiera poskytovanie elektronických služieb. Dematerializácia má osobitný význam z pohľadu verejného obstarávania v oblasti IKT. Možno ju dosiahnuť optimalizáciou využívania existujúcich materiálnych zdrojov a konfiguráciou systémov IKT, ako aj tým, že sa zabezpečí, aby rozšíreniam alebo inováciám existujúcich systémov nebránili zmluvné či technické obmedzenia.

(25) Na všetkých vládnych úrovniach existuje ochota zapojiť sa do aktivít zameraných na zvyšovanie energetickej účinnosti a znižovanie emisií uhlíka, dôkazom čoho sú výsledky verejnej konzultácie uvedené v odôvodnení 14. Úloha IKT pri dosahovaní týchto cieľov je takisto jadrom prebiehajúcich iniciatív verejných orgánov v celej Európe. Účinná spolupráca medzi vnútroštátnymi, regionálnymi a miestnymi orgánmi štátnej správy v členských štátoch je potrebná z hľadiska zaistenia súdržnosti opatrení, využívania ich pozitívnej synergie a vytvárania jednotného súboru poznatkov na základe spoločného využívania získaných skúseností.

(26) Podľa odhadov by rozsiahlejšie využívanie aplikácií, akými sú napríklad verejné služby a aplikácie on-line, ako aj vyspelých technológií spolupráce mohlo do roku 2020 ušetriť aspoň 1 až 2 % celkovej spotreby energie v celosvetovom meradle ([1]). Ak chce EÚ dosiahnuť rozsiahle úspory, bude musieť zaviesť infraštruktúru pre širokopásmové pripojenie v celej Európe.

(27) Samostatná činnosť na úrovni jednotlivých organizácií či skupín zainteresovaných strán nemôže byť účinná. Spojené úsilie mnohých organizácií z verejného aj súkromného sektora (vrátane partnerstiev na úrovni miest a regiónov) môže priniesť systematickú zmenu v celej spoločnosti. Komisia chce navyše v záujme zvyšovania energetickej účinnosti podporovať výmenu najlepšej praxe, pokiaľ ide o uplatňovanie riešení IKT.

(28) Ak sa má dosiahnuť skutočný pokrok, je potrebná aktívna účasť na vnútroštátnej, regionálnej a miestnej úrovni. Tvorcovia politiky na vnútroštátnej, regionálnej a miestnej úrovni v členských štátoch by preto mali potvrdiť svoj bezpodmienečný záväzok uľahčovať včasné vykonávanie opatrení ustanovených v tomto odporúčaní,

TÝMTO ODPORÚČA, aby sa zástupcovia odvetvia informačných a komunikačných technológií,

s cieľom obmedziť jeho rastúci podiel na množstve globálnych emisií uhlíka a posilniť potenciál informačných a komunikačných technológií (IKT) zohrávať ústrednú a významnú úlohu pri prechode na energeticky účinné nízkouhlíkové hospodárstvo,

1) zaviazali postupne znižovať emisie uhlíka spôsobom, ktorý by viedol k merateľnému a overiteľnému znižovaniu energetickej intenzity a emisií uhlíka pri všetkých procesoch zahrnutých do výroby, prepravy a predaja zariadení a komponentov IKT;

2) prostredníctvom svojich odvetvových združení zapájali do procesu, ktorý má podnietiť Európska komisia s cieľom:

   a) vypracovať rámec na meranie jeho energetickej hospodárnosti a environmentálneho správania, na účely ktorého má do roku 2010 toto odvetvie poskytnúť východiskové údaje;

   b) na tento účel do roku 2011 prijať a uplatňovať spoločné metodiky;

   c) do roku 2011 stanoviť ciele energetickej účinnosti, ktoré majú do roku 2015 presiahnuť ciele EÚ na rok 2020;

   d) do troch mesiacov od prijatia tohto odporúčania vypracovať plán, potom výročné správy;

([1]) SMART 2020: Umožnenie nízkouhlíkového hospodárstva v informačnom veku (Enabling the low carbon economy in the information age), správa skupiny pre problematiku klímy vypracovaná v rámci Celosvetovej iniciatívy pre elektronickú udržateľnosť.

3) spolupracovali s Európskou komisiou a inými príslušnými verejnými orgánmi a medzinárodnými organizáciami v záujme vypracovania rámca pre audity a overovanie, vďaka ktorému sa bude môcť posúdiť, či a akým spôsobom jednotlivé spoločnosti plnia ciele znižovania energetickej intenzity a emisií uhlíka;

4) v úzkej spolupráci so zástupcami odvetvia budov a výstavby určovali riešenia IKT na zlepšenie energetickej hospodárnosti a environmentálneho správania nových a existujúcich budov, ako aj stavebných a renovačných postupov, a to v záujme vypracovania spoločného plánu rozsiahleho uplatňovania takýchto riešení;

5) v úzkej spolupráci so zástupcami odvetvia budov a výstavby odstraňovali prekážky rozsiahlejšieho využívania nástrojov modelovania a simulácie v oblasti IKT, ako aj iných relevantných aplikácií, ktoré uľahčujú a napomáhajú dosahovanie súladu s príslušnými regulačnými režimami v oblasti hospodárnosti budov;

6) v úzkej spolupráci so zástupcami odvetvia dopravy a logistiky určovali riešenia IKT na zlepšenie energetickej hospodárnosti a environmentálneho správania svojich služieb, a to v záujme vypracovania spoločného plánu rozsiahleho uplatňovania takýchto riešení, v koordinácii s činnosťou vykonávanou v rámci akčného plánu IDS;

7) v úzkej spolupráci so zástupcami odvetvia dopravy a logistiky vypracovali systematický rámec na poskytovanie súhrnných, porovnateľných a spoľahlivých údajov o spotrebe energie a množstve emisií uhlíka pri prevádzke a poskytovaní nákladných a prepravných služieb všetkým potenciálnym používateľom;

TÝMTO ODPORÚČA, ABY ČLENSKÉ ŠTÁTY:

v záujme zaistenia úplného súladu politík v oblasti IKT s vnútroštátnymi, miestnymi a regionálnymi koncepciami prechodu na energeticky účinné nízkouhlíkové hospodárstvo

8) prostredníctvom svojich príslušných vnútroštátnych orgánov:

   a) najneskôr do konca roku 2010 dosiahli dohodu o spoločných minimálnych funkčných špecifikáciách inteligentného merania spotreby, vďaka ktorému získajú spotrebitelia lepšie informácie o svojej spotrebe energie a budú ju schopní lepšie riadiť;

   b) najneskôr do konca roku 2012 stanovili racionálny časový rámec na zavedenie inteligentného merania spotreby;

9) prijali a uplatňovali postupy verejného obstarávania, vďaka ktorým sa zvyšuje sila dopytu verejného sektora na účely podpory dematerializácie tovarov a služieb IKT;

10) na všetkých úrovniach administratívy uľahčovali využívanie príslušných nástrojov IKT v záujme lepšieho chápania dôsledkov rôznych politík a predchádzania negatívnym vedľajším účinkom ich vzájomného pôsobenia;

11) podporovali využívanie nástrojov simulácie a modelovania spotreby energie v rámci vzdelávania a odbornej prípravy odborníkov v kľúčových odvetviach, a to najmä v prípade:

   a) architektov, staviteľov a inštalatérov;

   b) audítorov v oblasti energetiky;

   c) logistiky a nákladnej či osobnej prepravy;

   d) verejných služieb, plánovania a politických funkcií;

12) prostredníctvom svojich vnútroštátnych, regionálnych a miestnych orgánov uplatňovali a v prípade potreby modernizovali stratégie zavádzania spoľahlivej infraštruktúry s vysokorýchlostným širokopásmovým pripojením v záujme uľahčenia monitorovania a riadenia spotreby a distribúcie a produkcie energie vrátane energie z obnoviteľných zdrojov, ako aj stratégie zavádzania systémov ako inteligentné meranie spotreby, inteligentné sústavy a inteligentné mestá v rámci celých spoločenstiev;

13) okrem plnenia svojich záväzkov uvedených v článku 3 ods. 11 a prílohe I bode 2 smernice 2009/72/ES o vnútornom trhu s elektrinou [1] zapájali do rozsiahlych pilotných projektov a demonštračných aktivít inteligentného merania spotreby a inteligentných sústav aj všetky relevantné zainteresované strany, a to s cieľom dosiahnuť dohodu o požiadavkách na zavádzanie budúcich inovácií umožnených prostredníctvom IKT;

14) prostredníctvom svojich vnútroštátnych, regionálnych a miestnych orgánov využívali otvorené digitálne platformy s cieľom uľahčiť integrovanú koncepciu územného plánovania a poskytovania verejných služieb a podporiť spoločné využívanie poznatkov a súborov najlepšej praxe, ako aj udržiavanie ľahko dostupných informačných archívov;

15) prostredníctvom svojich vnútroštátnych, regionálnych a miestnych orgánov ponúkali príležitosti na kreatívne formy spolupráce a riešenia problémov na úrovni spoločenstva prostredníctvom výziev na prejavenie záujmu, súťaží a v prípade, že to bude možné, aj zabezpečením otvoreného prístupu k celej škále verejných digitálnych zdrojov a k verejným údajom;

16) prostredníctvom svojich vnútroštátnych, regionálnych a miestnych orgánov rozšírili prínosy vyplývajúce z nahrádzania administratívnych postupov off-line aplikáciami a službami on-line, vďaka ktorým sa zvyšuje energetická účinnosť, na všetky segmenty svojich spoločenstiev;

[1] Ú. v. EÚ L 211, 14.8.2009, s. 55.

TÝMTO VYZÝVA členské štáty:

aby informovali Komisiu o opatreniach prijatých v reakcii na toto oznámenie do 12 mesiacov odo dňa uverejnenia tohto oznámenia a potom raz za rok.

V Bruseli 9. októbra 2009

Za Komisiu

Viviane REDING

členka Komisie